

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	7
FOREWORD	8
İÇİNDEKİLER.....	9
TABLOLAR LİSTESİ.....	23
ŞEKİLLER LİSTESİ	24
EKLER LİSTESİ.....	24
KISALTMALAR.....	25

BİRİNCİ BÖLÜM

KAMU MALİYESİNE GİRİŞ VE KAMU SEKTÖRÜ

I. KAMU MALİYESİNE GİRİŞ	27
A. Kamu Maliyesi Tanımı ve Amacı	27
B. Kamu Maliyesinin İlkeleri.....	28
C. Kamu Maliyesinin En Stratejik Noktası: Mali Disiplin	30
II. KAMU MALİYESİ VE MALİ HUKUKUN UNSUR VE AMAÇLARI.....	31
A. Gelir Politikası.....	33
1. Tanım ve Kurumlar.....	33
2. Amaçları	34
B. Harcama Politikası	36
1. Tanım ve Kurumlar.....	36
2. Amaçlar	38
C. Finansman Politikası	40
1. Tanım ve Kurumlar.....	40
2. Amaçlar	43
D. Bütçe Politikası.....	44
E. Varlık Politikası.....	45
III. KAMU MALİYESİNİN BİLİM ALANLARI ile İLİŞKİSİ.....	47
A. Ekonomi.....	48
B. Özel Hukuk.....	49
C. Kamu Hukuku.....	49
D. Muhasebe	50

E. Mali Sosyoloji.....	51
F. İstatistik	52
G. Siyaset	53
IV. KAMU SEKTÖRÜ ve SINIFLANDIRILMASI.....	54
A. Genel Yönetim.....	55
B. Merkezi Yönetim	56
1. Genel Bütçe Kapsamındaki İdareler.....	57
2. Özel Bütçeli İdareler	58
3. Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	59
C. Sosyal Güvenlik Kurumları.....	60
1. Sosyal Güvenlik Kurumu	60
2. Türkiye İş Kurumu.....	61
3. İşsizlik Sigortası Fonu	61
D. Mahalli İdareler	63
1. Belediyeler	64
2. Büyükşehir Belediyeleri	66
3. İl Özel İdareleri.....	71
4. Köyler.....	71
5. Mahalli İdare Birlikleri.....	74
E. Kamu İşletmeleri.....	76
1. Kamu İktisadi Teşebbüsleri	77
a. İktisadi Devlet Teşekkülleri	77
b. Kamu İktisadi Kuruluşu.....	78
2. Kamu Sermayeli Bankalar	79
3. 233 sayılı KHK ya Tabi Olmayan Teşebbüsler.....	79
4. Diğer Kamu Şirketleri	80
5. Mahalli İdare Şirketleri	80

İKİNCİ BÖLÜM

EKONOMİK SİSTEM VE YAKLAŞIMLAR

I. EKONOMİK SİSTEMLER	81
A. Kapitalist Sistemler	82
B. Kolektivist Sistemler	82
C. Karma Sistemler	83

II. EKONOMİK YAKLAŞIMLAR.....	83
A. Merkantilizm.....	83
B. Fizyokrasi	84
C. Klasik İktisat	84
D. Keynesyen İktisat.....	85
E. Arz Yönlü İktisat.....	85
F. Kamusal Tercihler ve Anayasal İktisat.....	86
G. Monetarizm	87
H. Neoliberalizm.....	87
III. KAMU KESİMINİN EKONOMİDEKİ YERİ	87
A. Kamu Tüketimi.....	88
B. Kamu Kesimi İstihdamı	89
C. Borçlanma.....	91
D. Kamu Yatırımları	93
E. Regülasyon ve Piyasa Yapıcılığı	95
IV. ÖZEL KESİMIN EKONOMİDEKİ YERİ	96
V. KAMU SEKTÖRÜ VE EKONOMİ İLİŞKİSİ.....	97
A. Ekonomi İlişkisi Modelleri, Gerekçe ve Hedefleri	98
1. Kamusal Mal Üretimi	99
a. Tam Kamusal Mallar.....	99
(1) Tüketimde Rekabetsizlik.....	100
(2) Faydada Bölünememezlik	100
(3) Zorunlu Tüketim ve Finansman.....	100
b. Paternalizm	101
c. Yarı Kamusal Mallar.....	102
d. Erdemli Mallar	102
2. Dışsallıkları Ortadan Kaldırmak	103
a. Piyasa Çözümleri	105
(1) Coase Teoremi.....	105
(2) Kaldor-Hicks Yaklaşımı.....	106
(3) Scitovsky Yaklaşımı	107
b. Piyasa Dışı Çözümler (Kamusal).....	107
(1) Pigou Vergisi.....	108
(2) Plott'un Düzenleyici Vergiler Yaklaşımı	108
(3) Kamu Eliyle Yasaklama veya Dışsallıkların İçselleştirilmesi	109

3.	Eksik Piyasalarla Mücadele Etmek	109
4.	Eksik (Asimetrik) Bilgiyi Gidermek	110
5.	Tekelleri Ortadan Kaldırmak	111
B.	Hedefleri.....	112
1.	Gelir Dağılımı Adaleti	112
2.	Ekonomik İstikrar	113
3.	Ekonomik Büyüme ve Kalkınma.....	113
C.	Amaca Yönelik Otomatik Stabilizatörler	114

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KAMU HARCAMALARI

I.	KAMU HARCAMASI TANIMI ve UNSURLARI.....	117
II.	KAMU HARCAMALARININ ARTIŞ NEDENLERİ.....	118
A.	Gerçek Artış Nedenleri	118
1.	Teknolojik Gelişmeler	118
2.	Nüfus Artışı ve Sınırların Genişlemesi	119
3.	Sosyal Devlet Yaklaşımı.....	120
4.	Savunma Harcamaları Artışı.....	120
5.	Kamu Tercihleri ve Siyaset.....	121
6.	Ekonomik Resesyon ve Daralma	122
B.	Görünürde Artış Nedenleri	123
1.	Ekonominin Parasallaşması	123
2.	Bütçe Yöntemlerinde Değişiklik	123
3.	Ülke Parasının Değer Kaybı	124
III.	KAMU HARCAMALARI ARTISINI AÇIKLAYAN TEORİ/YAKLAŞIMLAR	124
A.	Wagner Kanunu.....	125
B.	Peacock-Wiseman Yaklaşımı	125
C.	Bürokrasi/ Siyaset Maksimizasyonu	126
D.	Leviathan Yaklaşımı	127
IV.	KAMU HARCAMALARININ SINIFLANDIRILMASI	127
A.	Bütçe Sınıflandırması.....	127
1.	Program Sınıflandırması.....	128
a.	Program	128
b.	Alt Program	129
c.	Faaliyet Türü	129

2.	Kurumsal Sınıflandırma	131
3.	Fonksiyonel Sınıflandırma	131
4.	Ekonomik Sınıflandırma	132
a.	Cari Harcamalar.....	133
(1)	Cari Giderler	133
(2)	Cari Transferler.....	134
b.	Sermaye Harcamaları	136
(1)	Sermaye Giderleri.....	136
(2)	Sermaye Transferleri	137
c.	Borç Verme.....	137
5.	Finansman Tipi Sınıflandırma	138
V.	KAMU HARCAMALARININ EKONOMİK ETKİLERİ.....	138
A.	Çarpan Etkisi	139
1.	Kamu Harcamaları Çarpanı	139
2.	Transfer Harcamaları Çarpanı	140
3.	Otonom Yatırım Çarpanı	140
4.	Uyarılmış Yatırım Çarpanı	140
B.	Kamu Harcamalarının Makro Değişkenlere Etkisi.....	141
1.	Büyüme ve Gelir Dağılımı Katkısı	141
2.	Enflasyonist Etkisi.....	142
3.	İstihdam Etkisi.....	143

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

KAMU GELİRLERİ

I.	KAMU GELİRİ TANIMI ve UNSURLARI.....	145
II.	KAMU GELİRLERİNİN SINIFLANDIRILMASI	145
A.	Ekonomik Sınıflandırma	147
1.	Cari Gelirler	147
a.	Vergi Gelirleri	147
b.	Vergi Dışı Gelirler.....	147
(1)	Teşebbüs ve Mülkiyet Geliri	147
(2)	Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler.....	148
2.	Sermaye Gelirleri	148
a.	Taşınmaz Satış Gelirleri	148
b.	Taşınır Satış Gelirleri.....	148

3. Alacaklardan Tahsilat	148
4. Parafiskal Gelirler (Sosyal Güvenlik Gelirleri).....	149
III. VERGİ TEORİSİNDE VERGİ SINIFLANDIRMA YÖNTEMLERİ	149
A. Geleneksel (Konu Bazlı) Sınıflandırma	149
1. Gelirler Üzerinden Alınan Vergiler	151
2. Harcama ve İşlemler Üzerinden Alınan Vergiler	152
3. Servet/Servet Transferi Üzerinden Alınan Vergiler.....	153
B. Bütçe Tekniğine Göre (Konu Bazlı) Sınıflandırma	154
1. Gelir ve Kazanç Üzerinden Alınan Vergiler	155
a. Gelir Vergisi.....	155
b. Beyana Dayanan Gelir Vergisi	155
c. Basit Usulde Gelir Vergisi	155
d. Gelir Vergisi Tevkifatı	157
e. Gelir Geçici Vergisi	158
f. Kurumlar Vergisi.....	159
g. Beyana Dayanan Kurumlar Vergisi.....	159
h. Kurumlar Vergisi Tevkifatı.....	160
i. Kurumlar Geçici Vergisi	160
2. Mülkiyet Üzerinden Alınan Vergiler.....	161
a. Veraset ve İntikal Vergisi.....	161
b. MTV.....	162
c. Emlak Vergisi	163
d. Değerli Konut Vergisi.....	164
3. Dâhilde Alınan Mal ve Hizmet Vergileri	165
a. Dâhilde Alınan KDV	165
(1) Beyana Dayanan KDV	165
(2) Tevkif Suretiyle Alınan KDV.....	166
b. ÖTV	168
c. BSMV.....	170
d. Konaklama Vergisi.....	171
e. Dijital Hizmet Vergisi.....	172
f. Şans Oyunları Vergisi.....	173
g. Özel İletişim Vergisi.....	174
h. Eğlence Vergisi	175
i. Yangın Sigortası Vergisi	175

j.	İlan ve Reklam Vergisi	176
k.	Çevre Temizlik Vergisi	176
4.	Uluslararası Ticaret ve Muamelelerden Alınan Vergiler	177
a.	Gümrük Vergileri	177
b.	İthalde Alınan KDV.....	178
5.	Damga Vergisi	178
6.	Harçlar.....	179
7.	Kaldırılan Vergi Artıkları	180
C.	Yansıtılma ve Ekonomik Kaynağına Göre Vergiler	181
1.	Dolaylı Vergiler.....	181
2.	Dolaysız (Doğrudan) Vergiler	182
D.	Vergiyi Doğuran Olayın Sıklığına Bağlı Vergiler.....	183
1.	Sürekli Vergiler.....	183
2.	Süreksiz Vergiler.....	183
E.	Kamu Yönetimi Ayrimına Göre Vergiler.....	184
1.	Merkezi Yönetim Vergileri	184
2.	Mahalli İdare Vergileri.....	185
F.	Vergi Matrahının Niteliğine Bağlı Vergiler	186
1.	Hasılat Esaslı Vergiler	187
a.	Hasılat Esaslı KDV	187
b.	Hasılat Esaslı Kazanç Vergisi	187
c.	Dijital Hizmet Vergisi	188
d.	Sosyal Medya Kazançları Vergisi	189
2.	Kâr Esaslı Vergiler	191

BEŞİNCİ BÖLÜM

VERGİ SİSTEMİ

I.	VERGİ TANIMI ve VERGİ SİSTEMLERİ.....	193
A.	Verginin Tanımı.....	193
B.	Vergi Sistemleri.....	195
1.	Sedüler Vergi Sistemi	195
2.	Üniter Vergi Sistemi	196
3.	Birleşik Vergi Sistemi.....	197
4.	Spesifik Vergi Sistemi	197
5.	Advalorem Vergi Sistemi.....	199

II. VERGİLEMİYE DAİR TEORİLER.....	199
A. Bireysel ve Faydacı Teoriler	200
1. Hizmet Bedeli Yaklaşımı.....	200
2. Sigorta Primi Yaklaşımı.....	200
3. Genel Üretim Giderlerine Katılma Payı Yaklaşımı.....	201
B. Toplumcu Teoriler	201
III. VERGİLEMENİN AMAÇLARI	201
A. Mali Amaçları.....	201
B. İktisadi Amaçları	203
1. Gelir Adaletini Sağlamak.....	203
2. Ekonomik İstikrarı Temin Etmek	204
3. Büyüme Dostu Politikalara Destek Olmak	205
4. Diğer Amaçları	205
IV. VERGİLEMENİN TEMEL UNSURU: MÜKELLEF	206
A. Vergi Ehliyeti.....	207
B. Kanuni Mükellef	207
C. Gerçek Vergi Mükellefi	207
D. Potansiyel Vergi Mükellefi	208
E. Genel Esaslara Tabi Mükellef	208
F. Özel Esaslara Tabi Mükellef.....	209
V. VERGİLEMEDE TEMİNAT UNSURU: VERGİ SORUMLUSU	210
A. Müşterek Sorumluluk	210
B. Müteselsil Sorumluluk.....	211
C. Vergi Kesenlerin Sorumluluğu	212
D. Kanuni Temsilcilerin Sorumluluğu	213
E. Mirasçıların Sorumluluğu	214
F. Meslek Mensuplarının Sorumluluğu	215
VI. VERGİNİN YASALLIĞI İLKESİ.....	215
A. Mükellef Açısından Sonuçları	216
1. Temsilsiz Vergi Olmaz	216
2. Yasasız Vergi Olmaz	217
B. İdare Açısından Sonuçları	217
1. Verginin Alınması Zorunluluğu.....	217
2. Verginin Cebren Tahsil Zorunluluğu	218
C. Optimal Vergileme İlkeleri ve Vergi Meşruiyeti.....	218

1.	Kolaylık İlkesi.....	219
2.	Kesinlik İlkesi	219
3.	Etkinlik (Verimlilik) İlkesi	219
4.	Adalet İlkesi.....	219
5.	Vergi Meşruiyeti.....	220
D.	Vergi Çarpanı	220
E.	Ekonomik Kayıtsızlık ve Vergiye Yansımaları.....	221
1.	Ekonomik Kayıtsızlık	221
a.	Tam Ekonomik Kayıtsızlık.....	222
b.	Yarı Ekonomik Kayıtsızlık.....	222
2.	Vergiden Kaçınma	223
3.	Vergi Kaçakçılığı	224
F.	Vazgeçilen Vergi Gelirleri: Vergi Harcamaları	225
1.	Vergi Muafiyeti	227
2.	Vergi İstisnası	227
3.	Matrah/Vergi İndirimleri.....	228
a.	Matrah İndirimleri.....	228
b.	Vergi İndirimleri.....	228
4.	İndirimli Vergi Oranı.....	228
a.	Yatırımlarda İndirimli Vergi Oranı	228
b.	Borsaya Kayıtlı Olanlarda İndirimli Vergi Oranı	230
c.	(KOBİ) Birleşmelerinde İndirimli Vergi Oranı.....	231
5.	Vergi Ertelemeleri	232
G.	Vergilendirme Süreçleri	232
1.	Vergiyi Doğuran Olay	233
2.	Verginin Konusu	234
3.	Vergi Matrahi	234
4.	Verginin Tarhi.....	234
5.	Verginin Tebliği	235
6.	Verginin Tahakkuku	236
a.	İhtilafsız Tahakkuk	236
b.	İhtiyati Tahakkuk	237
7.	Verginin Tahsili.....	238
a.	Tahsil Dairesi	239
b.	Hususi Ödeme Şekilleri.....	239

ALTINCI BÖLÜM**KAMU FİNANSMANI VE BORÇLANMA**

I. KAMU FİNANSMANI TANIMI.....	241
II. KAMU FİNANSMANINDA BORÇLANMA POLİTİKASI	241
A. Genel Devlet Açığı	242
B. Kamu Kesimi Borçlanma Gereği	243
C. Borç Stoku	244
1. AB Tanımlı Borç Stoku.....	244
2. Net Borç Stoku	246
III. BORÇLANMA TASNİFİ	246
A. Devlet İç Borcu	247
1. Devlet İç Borçlanma Araçları.....	247
a. Devlet İç Borçlanma Senetleri.....	247
(1) Hazine Bonosu	248
(2) Devlet Tahvili.....	249
b. Kira Sertifikaları.....	249
2. İç Borç İskonto Giderleri	250
B. Devlet Dış Borcu	250
1. Dış Borcun Devri	250
2. Dış Borcun İkrazi	250
3. Dış Borcun Tahsisisi	253
4. Dış Borç İskonto Giderleri	253
IV. PARASAL GENİŞLEME ile KAMU FİNANSMANI.....	253
V. BORÇLANMA GÜVENCESİ: HAZINE GARANTİLERİ	255
A. Hazine Garantisi Tanımı.....	255
B. Hazine Geri Ödeme Garantisi	256
C. Hazine Karşı Garantisi.....	257
D. Hazine Ülke Garantisi	257
E. Hazine Yatırım Garantisi	258
VI. BORÇ YÖNETİMİ AMAÇ VE İLKELERİ	259
A. Amaçları.....	259
B. İlkeleri.....	260
VII. BORÇ YÖNETİMİ SÜREÇLERİ.....	261
A. Olağan Borç Yönetimi	261
1. Borç Servisi	261

2.	Borç Servis Oranı.....	262
3.	Borç Çevirme Oranı	262
4.	Borç ve Risk Yönetimi Komitesi.....	263
5.	Borç İtfası	264
6.	Borç Takası	264
B.	Olağanüstü Borç Yönetimi	265
1.	Konsolidasyon	265
2.	Konversiyon	266
3.	Borcun Reddi.....	266
4.	Moratoryum.....	267
VIII.	BORÇLANMANIN EKONOMİK ETKİLERİ.....	267
A.	Enflasyonist etkisi	267
B.	Deflasyonist etkisi.....	268
C.	Stagflasyonist Etkisi	268

YEDİNCİ BÖLÜM BÜTÇE SÜRECİ

I.	BÜTÇE TANIMI ve UNSURLARI	269
II.	BÜTÇE SİSTEMLERİ	269
A.	Klasik Bütçe Sistemi	269
B.	Performans Bütçe Sistemi.....	270
C.	Performans Esaslı Program Bütçe Sistemi	270
D.	Sıfır Esaslı Bütçeleme Sistemi	271
E.	Cinsiyete Dayalı Bütçeleme	271
F.	Global Bütçe Yaklaşımı.....	272
III.	BÜTÇE DENKLİĞİ KAVRAMI ve FAKLI YAKLAŞIMLAR	272
A.	Klasik Bütçe Yaklaşımı.....	272
B.	Telafi Edici Bütçe Yaklaşımı.....	273
C.	Devri Bütçe Yaklaşımı	273
IV.	KAMU SEKTÖRÜNÜN BÜTÇE SÜRECİ.....	274
A.	Merkezi Yönetim Bütçesi	274
B.	Genel Bütçe	274
C.	Özel Bütçe	274
D.	Düzenleyici ve Denetleyici Kurum Bütçesi	275
E.	Mahalli İdareler Bütçesi	275
F.	Sosyal Güvenlik Kurumu Bütçesi.....	276

V. KAMU İŞLETMELERİ BÜTÇESİ	277
VI. MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE SÜRECİ	278
A. Bütçe İlkeleri.....	278
B. Bütçeye Ön Hazırlık Sürecindeki Dokümanlar ve Bütçe Sınıflandırması	280
1. Bütçe Dokümanları	280
a. OVP	280
b. Bütçe Çağrısı.....	280
c. Bütçe Hazırlama Rehberi.....	281
d. Yatırım Genelgesi ve Yatırım Programı Hazırlama Rehberi.....	281
2. Bütçe Sınıflandırması	282
a. Gider Sınıflandırması.....	282
(1) Program Sınıflandırması	282
(2) Kurumsal Sınıflandırma	284
(3) Fonksiyonel Sınıflandırma	284
(4) Finansman Tipi sınıflandırması.....	285
(5) Ekonomik sınıflandırma.....	285
b. Gelirlerin Ekonomik Sınıflandırması	286
c. Finansmanın Ekonomik Sınıflandırması	286
C. Bütçe Hazırlık Süreci	287
D. Bütçeye Eklenen Belgeler	289
1. Bütçe Gerekçesi	289
2. Yıllık Ekonomik Rapor	290
3. Vazgeçilen Kamu Gelirleri (Vergi Harcamaları) Cetveli	290
4. Kamu Borç Yönetimi Raporu.....	291
5. Üç Yıllık Gelir ve Gider Tahminleri	291
6. Mahallî İdareler ve Sosyal Güvenlik Kurumlarının Bütçe Tahminleri.....	291
7. Bütçeden Yardım Alan Kuruluşlar Listesi	292
E. Bütçenin Görüşülmesi ve Yürürlüğe Girmesi.....	292
1. Plan ve Bütçe Komisyonu.....	292
2. Meclis Genel Kurulu.....	293
3. Cumhurbaşkanıca Bütçenin Onanması ve Yayımı.....	294
F. Bütçenin Yasalaşmaması ve Yetersizliği Halleri	294
1. Geçici Bütçe	294
2. Eski Yıl Bütçenin Güncellenmesi	295
3. Ek Bütçe	295

G. Bütçe Kapatma Yöntemleri.....	295
1. Yönetim Dönemi (Jestiyon Usulü).....	296
2. Hesap Dönemi (Egzersiz Usulü).....	296
H. Bütçelerin Sonuçlarının Onanması.....	297
1. Kesin Hesap Kanunu.....	297
2. Genel Uygunluk Bildirimi ve Hazırlanması	298
a. İdare Faaliyet Raporları	300
b. Genel Faaliyet Raporu	301
c. Dış Denetim Raporları	301
d. Bütçe Gerçekleşmeleri/Mali Durum ve Beklentiler Raporu	302
3. Dış Denetim Genel Değerlendirme Raporları.....	302
I. Bütçe Dengesi.....	303
1. Denk Bütçe Çarpanı.....	303
2. Bütçe Açığı	304
3. Yapısal Bütçe Dengesi	305
4. Faiz Dışı Denge	305
a. Faiz Dışı Açık	306
b. Faiz Dışı Fazla.....	307
c. İşlemsel Açık	307
 SEKİZİNCİ BÖLÜM	
KAMU MALİYESİNDE DENETİM VE KONTROL	
I. DENETİM	309
A. İç Kontrol Sistemleri.....	309
1. Ön Mali Kontrol.....	310
2. Mali Hizmetler Birim Denetimi	311
3. Muhasebe Yetkilisi Denetimi	312
4. İç Denetim.....	312
II. DIŞ DENETİM	313
A. Sayıştay Denetimi	314
1. Performans Denetimi.....	315
2. Düzenlilik Denetimi	315
a. Mali Denetim.....	316
b. Uygunluk Denetimi.....	316
B. Vergi Denetimi	317

1.	Vergi Denetimine Yetkililer	319
2.	Vergi Denetiminde Uyulacak İlkeler	319
3.	Vergi Denetim Sonuçları ve Uygulanması.....	321
 DOKUZUNCU BÖLÜM		
MAHALLİ İDARELER MALİYESİ: BÜTÇELERİ ve DENETİMİ		
I.	MAHALLİ İDARE BÜTÇELERİ	323
A.	İl Özel İdareleri	324
B.	Belediyeler.....	325
C.	Büyükşehir Belediyeleri	326
D.	Mahalli İdare Birlikleri	327
E.	Köyler.....	328
F.	Merkezi Yönetim Bütçesinden Aktarmalar ve Öz Gelirler	330
1.	Denkleştirme Ödenekleri.....	330
2.	Belediye Yardım Ödenekleri	331
3.	Vergi Gelirlerinden Ayrılan Pay	331
4.	Kanunlarla Tahsis Edilen Vergi Gelirleri ve Diğer Gelirler	332
a.	Vergi ve Benzeri Gelirleri.....	332
b.	Düzenleme ve İstihdam Gelirleri.....	333
II.	BÜTÇE ve İŞ/İŞLEM DENETİMLERİ.....	335
A.	Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığının Mahalli İdarelere Yönelik Yetkileri	336
B.	İçişleri Bakanlığının Mahalli İdarelere Yönelik Yetkileri	337
C.	İç Denetim	339
D.	Dış Denetim	339
E.	İçişleri Bakanlığınca Yapılan Denetim	340
KAYNAKLAR		349

TABLOLAR LİSTESİ

Tablo 1-	Kamu Sektörünün Şematik Görünümü	55
Tablo 2 -	Genel Bütçe Kapsamındaki İdareler.....	57
Tablo 3-	Özel Bütçeli idareler.....	58
Tablo 4-	Düzenleyici ve Denetleyici Kurumlar	59
Tablo 5-	İktisadi Devlet Teşekkülleri (İDT).....	78
Tablo 6-	Kamu Sermayeli Bankalar	79
Tablo 7-	Özel Kanunu Olan Diğer İşletmeler	79
Tablo 8-	Kamu/Özel Tüketim Harcamalarının Dağılımı.....	89
Tablo 9-	Kamu İstihdam Rakamları	90
Tablo 10-	Brüt Dış Borç Stoku	92
Tablo 11-	Sabit Sermaye Yatırımları.....	94
Tablo 12-	İdare Bütçe Teklifi	130
Tablo 13 -	Kamu Gelirleri	146
Tablo 14-	Servetin Dönüşümü ve Vergilendirme Aşamaları	154
Tablo 15-	Emlak Türleri ve Vergileme Oranları	164
Tablo 16-	Vergi Türüne Göre Tahsil Edilen Ana Vergi Grupları	177
Tablo 17-	Kanunlarına Göre Tahsil Edilen Harç Türleri	180
Tablo 18 -	Gelir Kalemlerine Göre Mahalli İdarelerin Vergi ve Diğer Gelirleri	186
Tablo 19-	MTV Sistemi	198
Tablo 20-	Vergi Harcaması Tutarları	226
Tablo 21-	Hazine Garantilerinin Kurumsal Dağılımı	256
Tablo 22-	Hazine Yatırım Garantisi Sağlanan (KÖİ) Projeleri*.....	258
Tablo 23-	Bütçe Program Türleri.....	283
Tablo 24 -	Finansman Tipi Sınıflandırma.....	285
Tablo 25-	Gelirin Ekonomik Sınıflandırması	286
Tablo 26/A-	Kesin Hesap Hazırlama ve Yasalaşma Süreci.....	298
Tablo 26/B-	5018 sayılı Kanuna Göre Düzenlenen Raporlar.....	299
Tablo 27-	Merkezi Yönetim Bütçe Dengesi Rakamları	305

Tablo 28-	Mahalli İdare Payları.....	332
Tablo 29-	Mahalli İdareler Öz Gelir-Toplam Gelir Mukayesesi	334

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1-	Geleneksel Vergi Sınıflandırması	151
Şekil 2 -	AB Tanımlı Genel Yönetim Bütçe Açığı / GSYH (%)	246

EKLER LİSTESİ

EK-1	2022-2024 Dönemi OVP Eki Makroekonomi ve Kamu Maliyesine İlişkin Temel Göstergeler ve Hedefler.....	342
EK 1.1:	Temel Ekonomik Büyüklükler.....	342
EK1.2:	Kamu Kesimi Genel Dengesi.....	343
EK 1.3:	Program Tanımlı Kamu Kesimi Genel Dengesi (1)	344
EK 1.4:	Kamu Kesimine İlişkin Diğer Göstergeler.....	345
EK 1.5:	Genel Devlet Dengesi	345
EK 1.6:	Merkezi Yönetim Bütçesi.....	346